

Sitrep Irak
NR.14, 11/12/03
Stand van zaken: 09.00 uur

Samenvatting:

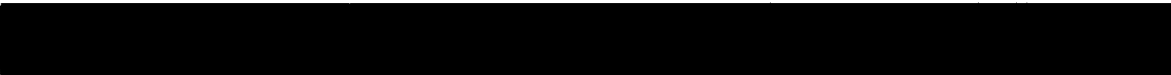
Het akkoord over het nieuwe politieke tijdpad is nog niet officieel bekrachtigd, aangezien er aan Iraakse kant nog enkele bezwaren tegen bestaan. Naar aanleiding van het nieuwe politieke tijdpad voor Irak lijkt een nieuwe VR-resolutie niet eerder dan voorjaar 2004 aan de orde te komen. Wel staat vast dat een resolutie nodig is voordat soevereiniteit wordt overgedragen aan de Irakezen. De rol van de VN in het nieuwe politieke proces blijft vanwege de veiligheidssituatie op het moment zeer beperkt. De positie van de coalitietroepen na 30 juni 2004 is thans nog onduidelijk. De algehele veiligheidssituatie in Irak lijkt gedurende de laatste week van november en de eerste week van december niet structureel te zijn verbeterd.

I Politieke en militaire ontwikkelingen:

A. Internationale politieke ontwikkelingen:

Naar aanleiding van het nieuwe politieke tijdpad voor Irak is, in de zienswijze van de VS, een nieuwe VR-resolutie niet eerder dan voorjaar 2004 noodzakelijk. Met de brief die onlangs door Talabani aan de VR is gestuurd zou zijn voldaan aan de rapportageplicht uit resolutie 1511.

Wel staat vast dat een resolutie nodig is voordat soevereiniteit wordt overgedragen aan de Irakezen, zodat de situatie beschreven in resolutie 1483, waaraan de VS en het VK hun 'bezetter'-status onttelen, bijgesteld wordt. Volgens het VK zullen er volgend jaar drie VR-resoluties nodig zijn voor de bepaling van de VN-rol tijdens de transitiefase, de definiering van de taken en bevoegdheden van de internationale strijdmacht na overdracht van de soevereiniteit aan de Irakezen en de erkenning van de Iraakse overgangsregering. Duitsland is van mening dat er, ondanks het geringe Duitse enthousiasme voor resoluties 1483 en 1511, op het moment geen nieuwe Irak-resolutie nodig is om de rol van de VN te specificeren. Wel zou een nieuwe resolutie noodzakelijk zijn als de nieuwe basiswetgeving in Irak van kracht wordt. Een dergelijke resolutie zou moeten verhinderen dat die wetgeving kan worden veranderd in de periode dat er nog geen legitieme regering is aangetreden. In Duitse ogen zou de VN-veiligheidsraad in die periode moeten fungeren als 'Constitutioneel Hof'.

Volgens een tweede rapport dat de SGVN uitbracht op 10 december staat de veiligheidssituatie in Irak een onmiddellijke terugkeer van internationale staf en een substantiële VN-rol in het politieke proces zeker tot 30 juni 2004 in de weg. Wel kan er vanaf begin volgend jaar een kernteam van UNAMI van 40 man onder leiding van interim-SRSG Ross Mountain in Nijsja en Arman functioneren. Het accent zal voorlopig liggen op

humanitaire hulp en rehabilitatie, met inzet van lokale staf in Irak. Een VN-rol op termijn in het politieke proces zal volgens SGVN afhankelijk zijn van de veiligheidssituatie, helderheid over het mandaat van de VN en een expliciet verzoek van de Irakezen zelf. Overigens heeft de SGVN het nieuwe plan voor het politieke proces van 15/11 wel een belangrijke stap in de goede richting genoemd.

Het informeel overleg van de SGVN met de advisory group dat op 1 december plaatsvond was weinig opzienbarend. De meeste buurlanden nemen een afwachtende houding aan, verwijzende naar het weinig inclusieve karakter van het politieke proces. Er is nog geen datum vastgesteld voor een vervolgbijeenkomst, wel was er overeenstemming dat Irak bij een volgende sessie aanwezig zou zijn. DE VS en het VK keerden zich tegen een Russisch voorstel om de advisory group uit te bouwen tot een internationale conferentie over het politieke proces, vergelijkbaar met het Bonn-proces voor Afghanistan.

De implicaties voor de coalitie na de soevereiniteitsoverdracht van de CPA aan de Iraakse interim-regering zijn nog niet duidelijk. Aan VS-zijde is men doende de talloze vragen die samenhangen met de overdracht te identificeren, zodat die in afspraken en officiële overeenkomsten met de Irakezen vastgelegd kunnen worden. State heeft de troepenleverende landen gevraagd niet eigenstandig met de IGC te onderhandelen over een regeling van de status van de eigen presentie na de soevereiniteitsoverdracht. Standpunt van State is dat de troepenleverende landen slechts kunnen functioneren als zij onder één Status of Forces Agreement (SOFA) vallen. SOFA zal onderdeel zijn van de 'bilateral security agreements' uit het CPA-IGC akkoord van 15 november.

Er is een nieuwe VNVR-resolutie (1518) aangenomen over oprichting van een comité ter beëindiging sancties.

B. Interne politieke ontwikkelingen:

Bijna drie weken na het akkoord tussen de CPA en de IGC over het politieke proces is de overeenkomst tussen beide partijen nog altijd niet bekrachtigd. Bremer en Greenstock zijn er nog niet in geslaagd de impasse in de IGC te door breken. Al snel na het akkoord op 15 november 2003 tussen de *Coalition Provisional Authority* (CPA) en de *Iraqi Governing Council* (IGC) over de bestuursoverdracht in juni 2004, klonken de eerste ontevreden geluiden. Allereerst bleek dat het akkoord nauwelijks besproken was binnen de IGC en dat slechts het zogeheten kernbestuur betrokken was bij de voorafgaande besprekingen. Zowel de overige leden van de IGC als de ministers voelden zich gepasseerd. Ernstiger waren de kritische kanttekeningen van de prominente shi'ietische geestelijke Ali al-Sistani en SCIRI-leider Abd al-Aziz al-Hakim, die per 1 december het voorzitterschap van de IGC heeft overgenomen. De voorziene procedure voor de samenstelling van de overgangsassemblee zou tekortschieten en er zou te weinig aandacht zijn voor het definiëren van de rol van de islam in het toekomstige staatsbestel.

Het is evident dat een positieve opstelling van Ali al-Sistani tegenover het CPA-plan van wezenlijk belang is voor een succesvolle uitvoering, daar hij als belangrijke geestelijke autoriteit grote invloed heeft op de shi'ietische bevolkingsgroep. Maar ondanks de initiële kritiek op het CPA-plan voert het veel te ver van een crisissituatie te spreken. Sistani geeft simpelweg zijn mening over strategische vraagstukken, overigens zonder dat deze keer in een *fatwa* (religieuze richtlijn) te verwoorden.

De uitspraken van Sistani en Al-Hakim moeten primair geduid worden als verbale druk voor verdere onderhandelingen. Immers, de details van het CPA-plan moeten nog nader uitgewerkt worden en aanvullingen zijn derhalve mogelijk. Ofschoon de CPA ongaarne zal willen zwichten, zou een mislukking van de inmiddels gestarte besprekingen inhouden dat

een impasse ontstaat, waarbij de CPA het risico loopt de shi'ieten van zich te vervreemden en, misschien nog erger, de deadline van 1 juli 2004 niet te halen. Aan shi'ietische zijde is men zich ervan bewust dat men niet gebaat is bij het mislukken van de onderhandelingen. Dit is immers een unteke kans binnen afzienbare termijn de macht in handen te krijgen.

De overige actoren in de Iraakse politieke arena stellen zich noodgedwongen of bewust terughoudend op. Een snelle bestuursoverdracht is voor enkele ex-ballingen in de IGC bijkans de enige mogelijkheid ook in de toekomstige interim-regering een positie te verwerven. Ook de doorgaans luidruchtige Muqtada al-Sadr laat voorzichtig positieve geluiden horen in de hoop op inspraak en een functie. De Koerdische partijen zetten bovenal in op de gewenste federatieve staatsvorm. In dit streven ligt op de langere termijn het risico besloten, dat de Koerden zich uiteindelijk simpelweg terugtrekken in hun eigen gebied, waar zij in de afgelopen twaalf jaar een semi-onafhankelijke status genoten en iets anders als een (te groot) verlies zullen beschouwen. Illustratief is dat KDP-leider Barzani – ondanks zijn lidmaatschap van de IGC – zelden in Bagdad verblijft.

Gelet op de diverse belangen aan zijde van de CPA en IGC om het bestuur spoedig over te dragen, is het derhalve aannemelijk dat men het eens zal worden over de invulling van het plan. De IGC ziet evenwel voor zichzelf een belangrijke rol weggelegd na de soevereiniteitsoverdracht. Een dergelijke rol was in het akkoord van 15 november niet voorzien. Na de soevereiniteitsoverdracht zou de IGC, net als de CPA, in principe ophouden te bestaan. De Governing Council wil toezien op de implementatie van de Interim-grondwet die eind februari moet worden afgerond, inmiddels de Transitional Administrative Law gedoopt (voorheen Fundamental Law). Een dergelijke rol zal ook helpen om Sistani over de streep te trekken, aangezien de Shi'ieten in de Governing Council een meerderheidspositie hebben. Tegelijkertijd kan niet uitgesloten worden dat mede door de noodzakelijke, verdere onderhandelingen en voorbereidingen het – krappe – tijdpad onhoudbaar zal blijken. Een vertraging van enkele weken of een maand zal echter weinig repercussies hebben.

Zorgelijker in deze cruciale fase is dat de sunnitische bevolkingsgroep nog immer geen prominente, en in de ogen van de sunnieten geloofwaardige, vertegenwoordiger heeft. Een deel reageert zijn frustraties af door mee te doen met het geweld tegen de Coalitie, terwijl de rest passief toekijkt. Zonder een belangenbehartiger, die nog niet in zicht lijkt, zal deze situatie voortduren.

C. Veiligheidsituatie:

De algehele veiligheidssituatie in Irak lijkt gedurende de laatste week van november en de eerste week van december niet structureel te zijn verbeterd. Amerikaanse incidentenanalyses laten wel een daling zien van het totaal aantal incidenten in Irak gedurende de laatste twee weken van november. Tegelijkertijd blijkt echter dat het aantal incidenten in Zuid-Irak, na een afname eind november, de eerste week van december tot een bovengemiddeld niveau is gestegen. Naast de gebruikelijke aanvallen op militairen van de coalitie worden aanslagen op *soft targets* uitgevoerd van kleinere landen die deelnemen aan de coalitie.

II Internationaal Terrorisme

Er zijn veel onbevestigde berichten, zowel in de pers als ^{bronnen dienst Wv} over infiltraties in Irak. Daar staat tegenover dat er weinig aanhoudingen bekend zijn en dat Amerikaanse commandanten spontaan opgemerkt hebben dat het hoogstens om een handvol infiltranten gaat.

III Economische ontwikkelingen

Sinds Irak in juni de olieexport heeft hervat is de productie en export toegenomen. Niettemin blijft de productie voorsnog achter bij vooroorlogse niveaus. Een succesvolle ontwikkeling in de olie-industrie is afhankelijk van buitenlandse investeerders, die echter door de verslechterde veiligheidssituatie voorlopig niet bereid zijn op grote schaal te investeren in Irak. Andere redenen dat investeerders zich afzijdig houden, zijn het onduidelijk juridische kader en de zorg over de vooruitgang in het politieke proces. De toekomst van Irak en de Iraakse olie-industrie zijn namelijk onlosmakelijk verbonden aan de veiligheidssituatie in het land.

Bijlage

Huidige status en verwachting Iraakse nationale veiligheidsorganisaties

Algemeen / Samenvatting

Na de militaire interventie in Irak in maart - april 2003 hielden de oude veiligheidsorganisaties van Irak, zoals de politie, feitelijk op te bestaan. De direct daarop volgende periode van wetteloosheid met daarmee samengaande plunderingen en geweldsmisdrijven, onderstreepte de noodzaak van het snel weer opbouwen van nationale veiligheidsorganisaties. Zo krijgen momenteel het *Iraqi Civil Defence Corps* (ICDC), de *Facilities Protection Service* (FPS), *Local Security Forces* (LSF) en de Nationale Grensbewaking steeds meer vorm. De wederopbouw van deze nationale veiligheidsorganisaties is van wezenlijk belang voor de interne veiligheidshandhaving. De huidige, nog in opbouw zijnde, organisaties zijn op dit moment (nog) nog niet in staat zelfstandig de openbare orde en veiligheid te handhaven. Alhoewel er in toenemende mate nieuwe politieagenten en andere beveiligingsbeambten worden ingezet en de nieuwe organisaties meer structuur beginnen aan te nemen, zijn er nog obstakels die een belemmering vormen voor het zelfstandig functioneren van deze nationale veiligheidsorganisaties.

Iraakse Nationale Politie

Tot voor kort was de *Coalition Provisional Authority* (CPA) de enige autoriteit die betrokken was bij de opbouw van de politie. Inmiddels is het ministerie van Binnenlandse zaken nauwer betrokken bij de oprichting, opleiding en inzet van het Iraakse politiekorps. Het traject voor de hervorming van het nieuwe korps werd reeds door de CPA uitgestippeld. De hervorming zal moeten uitmonden in een effectief landelijk optredende Iraakse politieorganisatie van 75.000 man. De bestaande politieacademies in Bagdad, Mosul en Basra zijn niet groot genoeg zijn om de duizenden benodigde agenten op te leiden. De verwachting bestaat dat een versnelling gerealiseerd kan worden als er voldoende middelen ter beschikking komen. Jordanië heeft aangeboden de politieopleiding te helpen verzorgen. De eerste rekruten zouden inmiddels met deze opleiding zijn begonnen.

De sterkte van de Iraakse politie zou volgens verschillende bronnen inmiddels ongeveer 60.000 man bedragen. Vanaf de tweede helft van 2004 zal de Iraakse politie op volle sterkte moeten zijn en in toenemende mate nationaal kunnen gaan opereren. Een deel van de nieuwe ambtenaren is afkomstig van de oude Iraakse politie. Zij dienen te worden omgeschoold, teneinde op meer efficiënte en dienstbare wijze te kunnen opereren. De overigen dienen volledig opgeleid te worden.

De politieorganisatie van de provincie Muthanna begint langzaam maar zeker - de uiteindelijke provinciale organisatorische - vorm te krijgen. Tot de positieve ontwikkelingen behoren de immer aanhoudende fysieke ondersteuning van Nederlandse troepen aan de politieorganisatie van Muthanna. Nederlandse eenheden zijn sinds het begin van de inzetperiode begonnen met het geven van training aan de politie en patrouilles en/of gezamenlijke acties worden met de lokale politie uitgevoerd.

Naast deze ondersteuning heeft de provinciale politieorganisatie zich recentelijk verder ontwikkeld. De vier districten in de provincie Muthanna - Samawah, Rumaytha, Khidr en Salman - hebben nu allen districtshoofden die verantwoordelijk zijn voor de aan hen gesubordineerde politiebureaus. Het districtshoofd van Samawah treedt hierbij tevens op als provinciaal politiecommandant. De huidige sterkte van het politiekorps ligt nog onder het - door de provinciaal politiecommandant beoogde - aantal van 1500 agenten. Op dit moment zijn er ongeveer 1200 agenten werkzaam in Muthanna.

De onervarenheid en de beperkte personele- en materiële capaciteit belemmeren nog steeds het optreden van deze instanties. Naast deze beperkte effectiviteit van optreden staat de bevolking nog steeds wantrouwig tegenover individuele veiligheidsbeambten. Afgezien van het feit dat men er niet van overtuigd is dat ze de rust en orde in de steden afdoende kunnen bewaken, is men er ook niet zeker van in hoeverre de huidige veiligheidsorganisaties of delen hiervan nog banden hebben met de (voormalige) Ba'ath-partij of betrokken waren bij wreedheden begaan tijdens het vorige regime. Ook corruptiepraktijken bij de Iraakse politie blijven voortduren, waardoor onder meer het selectie- en rekruteringsproces van de nationale politie beïnvloedbaar zou zijn via het betalen van steekpenningen.

Naast deze interne problemen zijn er ook externe factoren die remmend werken op het wederopbouwproces van het politiekorps. De reguliere Iraakse veiligheidsorganen, zoals de politieorganisatie, worden nog geregeld geplaagd door aanslagen. Het aangrijpen van instanties en personen die samenwerken met de coalitietroepen (CT) lijkt inmiddels tot de standaardprocedure van anti-CT groeperingen te behoren. Het plegen van aanslagen op lokale politiebureaus en politiecommandanten en personeel is een regelmatig voorkomende tactiek. Ook andere lokale en nationale – politieke - autoriteiten in Irak vormen op dit moment een aantrekkelijk doel voor groeperingen wier belang het is om het herstel van veiligheid in Irak zo veel mogelijk te belemmeren en de wederopbouw van Irak te frustreren.

Iraqi Civil Defence Corps

De doelstelling van het ICDC is dat zij - gezamenlijk met CT en SFIR troepen - patrouilles en andere operaties uit gaan voeren, om de zorg voor een veilige situatie in het land een meer Iraaks gezicht te geven. Het initiële plan ging er van uit dat het ICDC uit 21 licht bewapende infanterie bataljons met een totale sterkte van 18.000 man moet gaan bestaan. In iedere provincie wordt één bataljon ontplooid plus enkele additionele bataljons in Bagdad. Deze bataljons zouden vergeleken kunnen worden met onze geactiveerde Nationale Reserve, aangezien zij kunnen worden ingezet door de provinciale gouverneurs voor allerlei noodsituaties.

Een Amerikaanse regeringsfunctionaris heeft recentelijk aangegeven dat de VS een sterkere ICDC organisatie voor ogen heeft, met een totale sterkte van 40.000 man die medio 2004 beschikbaar moet zijn. Op dit moment zijn er van de in totaal benodigde manschappen ruim 8.000 man direct beschikbaar en nog eens 5.000 in training. Hiermee zal het aantal te vormen bataljons binnen het ICDC worden bijgesteld en volgens nog onbevestigde gegevens op zijn minst 36 bataljons gaan tellen. De bekostiging van deze uitbreiding zal voor een groot deel uit het budget van het nieuw te vormen Iraaks Nationaal Leger komen. Met deze prioriteitstelling geeft de CPA aan de intern-Iraakse veiligheid – de verantwoordelijkheid van het ICDC - boven de externe dreiging van Irak - de toekomstige verantwoordelijkheid van Iraakse Leger - te stellen. Het is wel mogelijk dat het ICDC personeel op de langere termijn geïncorporeerd wordt in dit nog in de kinderschoenen staande Iraakse leger.

De einddatum van complete gereedstelling zal hierdoor op zijn vroegst in de tweede helft van 2004 komen te liggen. In de provincie Muthanna is inmiddels ook een begin gemaakt met de opzet van een ICDC bataljon. Een honderd man tellende ICDC eenheid is op dit moment actief in het Nederlandse gebied van verantwoordelijkheid. Ze voeren hier onder meer gezamenlijke patrouilles uit met NL troepen en leveren personeel voor controleposten.

Facilities Protection Service

Ter beveiliging van vitale infrastructurele werken is een zgn. Facilities Protection Service (FPS) in oprichting. De rekrutering, opleiding en uitrusting van deze nationale veiligheidsorganisatie geschiedt op dit moment door de CT en externe contractors (zoals het Zuid Afrikaans beveiligingsbedrijf Erinys die de FPS ondersteunt in de beveiliging van de Iraakse olieinfrastructuur). De organisatie wordt onder meer ingezet bij de beveiliging van belangrijke gebouwen, oliepijpleidingen, elektriciteitsvoorzieningen en CEA-sites (Captured

Enemy Ammunition sites), waarvan er in het gebied van de MND-SE alleen al enkele honderden liggen.

De omvang van deze FPS zal volgens eerdere dezerzijds gerapporteerde gegevens eind 2003 ca. 20.000 personen kunnen bedragen. Uit recentere bronnen blijkt dat er inmiddels al ruim 40.000 man werkzaam zijn binnen de FPS. De exacte sterkte is vooralsnog niet geheel duidelijk. Het uiteindelijke doel is op termijn – medio 2004 - een organisatie van 50.000 man op de been te hebben.

Vermoedelijk worden ook delen van bestaande milities in deze FPS opgenomen. Uit pragmatische overwegingen - zeker vanwege de grote regionale weerstanden tegen het ontwapenen van milities - wordt dit in bepaalde mate toegestaan. Hoewel deze organisatie op dit moment steeds meer vorm begint te krijgen en al voor een deel zelfstandig opereert is het niet te verwachten dat de FPS op korte termijn vernielingen aan of aanslagen op infrastructuur of belangrijke gebouwen zal kunnen voorkomen.

Local Security Forces (LSF)

Gerulme tijd hebben diverse shi'ietische politieke partijen en stammen er bij de CT er op aan gedrongen om shi'ietische milities een meer actieve rol te geven in het bevorderen van de veiligheid in Zuid Irak. De CPA - die verantwoordelijk is voor het opzetten van de diverse veiligheidsorganisaties - heeft al aangekondigd dat er geen nationale regelgeving zal komen om het milities mogelijk te maken een bijdrage te leveren aan de openbare veiligheid. Wel liet zij de mogelijkheid open dat lokale CPA vertegenwoordigers in overleg met de CT - tijdelijke- maatregelen kunnen invoeren.

Binnen de MND-SE is een plan opgesteld om de aan de verschillende (politieke) groeperingen verbonden milities te betrekken bij de handhaving van orde en veiligheid in Zuid-Irak. Het plan voorziet allereerst de instelling van een commissie op provinciaal niveau, een zogenaamd *Provincial Security Committee (PSC)*, waarin naast vertegenwoordigers van de CPA en SFIR ook lokale hoogwaardigheidsbekleders, zoals de commandant van politie, zitting moeten nemen.

Nadat een PSC is ingesteld kunnen LSF opgericht worden. Deze dienen zich bezig te houden met "neighbourhood security". Belangrijk element hierbij is dat de LSF opereren op een wijze die door de CPA gecontroleerd kan worden. Hiertoe krijgt het personeel van de LSF training en wordt het voorzien van onderscheidende kleding. Grootte en samenstelling van de LSF kunnen lokaal verschillen en het is de bedoeling dat deze worden bepaald door het PSC. Volgens schattingen zou de totale sterkte van de LSF in Zuid-Irak een ruime 4000 man kunnen bedragen. De LSF zullen operaties uit gaan voeren, zoals voetpatrouilles, statische bewaking en het ondersteunen van door de politie ingerichte *Vehicle Check Points (VCP)*. Bij deze activiteiten zijn zij gemachtigd een wapen te dragen.

De kennis van lokale omstandigheden, zoals terrein, invloedrijke personen en de beoordeelde goede inlichtingenpositie, maken een effectief optreden mogelijk van deze milities tegen dreigingen tegen de lokale bevolking en zelfs de CPA en CT. Deze zelfstandig opererende groeperingen voeren - vooral in Basra en omgeving - een eigen de-ba'athificatie uit. Hun doelwitten zijn vaak mensen die waarschijnlijk ook de intentie hebben om anti-CT activiteiten te ontplooiën.

Nationale Grensbewaking

Op 24 augustus 2003 werd door de CPA opdracht gegeven tot de vorming van een Nationaal Grensbewakingsdepartement dat de volledige grens van Irak moet gaan bewaken. De grensbewaking en douanecapaciteit staan echter nog in de kinderschoenen en is op dit moment nog grotendeels een papieren organisatie. De Nationale Grensbewaking zal uit een drietal hoofddepartementen bestaan die weer onderverdeeld zijn in diverse subdivisies.

- De grenspolitie voorziet in de bewaking van ca. 60 doorlaatposten voor controle op commercieel- en personenvervoer, en de grenscontrole op ca. 30 vaste locaties. Op elk van de in totaal 90 locaties zal een afzonderlijke patrouille-eenheid worden ingezet. Daarnaast zullen nog ruim 140 eenheden, die zoveel mogelijk worden gerekruteerd uit grensstammen, tussen deze locaties patrouilleren.
- Een grensinspectie en douane zal bestaan uit een divisie voor de controle op persoonsgegevens, een afdeling voor douane en een afdeling voor havenfaciliteiten. Deze zullen worden ondergebracht in 9 regionale hoofdkwartieren met kantoren bij iedere grote doorgang. De douane zal voor de invoer van goederen 5% invoerbelasting voor de reconstructie van Irak gaan heffen (gepland vanaf 01-01-2004). Bij de lucht- en zeehaven kantoren zullen handelsbureaus worden gevestigd.
- Een dienst bevolking/vreemdelingsregistratie voor het bewaken en uitgeven van persoonsdocumenten zal gaan bestaan uit een "Department voor Citizenship" per provincie, een paspoortorganisatie met provinciale uitgiftekantoren, een immigratiebureau per provincie en lokale kantoren voor burgerzaken.

De huidige organisatie bestaat uit naar schatting 10.000 man. De opleiding en training van geselecteerde en nog te selecteren personen zou 2 - 4 maanden duren, zodat begin 2004 ca. 12000 personen beschikbaar kunnen zijn voor grensbewakingstaken. Vanaf eind 2004 zal deze organisatie volledig operationeel inzetbaar moeten zijn.

In het noorden van het land is een deel van de Koerdische Peshmerga's opgenomen in de nationale grensbewakingstroepen. De bewaking van de grens met Syrië en het zuiden van Iran zal op termijn voor een deel worden uitgevoerd door de stammen ter plaatse die geïncorporeerd worden in de grenspolitie. Voor de bewaking van de grens met Saudi-Arabië en Jordanië zijn geen standvastige grensstammen aanwezig en wordt de bewaking momenteel uitgevoerd door enkele Iraakse politieposten op doorgaande wegen en CT/SFIR eenheden. Dit is ook het geval in de provincie Muthanna.

Private -internationale- militaire bedrijven

Naast de inzet van Iraakse veiligheidsorganisaties zijn er in Irak een groot aantal personeelsleden van zogenaamde *Private Military Companies* actief in de ondersteuning (inclusief beveiliging) van wederopbouwactiviteiten. Allereerst is een deel ingehuurd door de *Coalition Provisional Authority* (CPA), zoals bijvoorbeeld de *Vinnell Corporation* die de opdracht heeft om de rekruten van het nieuwe leger te trainen en het eerder genoemde Zuid Afrikaans beveiligingsbedrijf Erinys.

Het Amerikaanse leger heeft PMC's ingehuurd voor de uitvoering van ondersteunende taken, zoals de bewaking van de locaties waar Amerikaanse eenheden in Irak zijn gelegerd, en het opbouwen van en de verzorging in dergelijke locaties. Daarnaast hebben bedrijven die in Irak (sub-)contracten voor de wederopbouw hebben verkregen ofwel eigen beveiligingspersoneel in dienst, of ook specifieke PMC's voor beveiligingstaken ingehuurd. Schattingen van de omvang van dit personeel variëren van 10.000 tot 20.000 personen. Hiermee zouden PMC's een grotere personele bijdrage leveren dan de meeste landen die deelnemen aan de coalitie en/of stabilisatiemacht. Hoewel dergelijke bedrijven niet meer zo'n negatief imago hebben als een tiental jaren geleden, bestaat er nog veel onduidelijkheid omtrent hun status en bevoegdheden. Internationale afspraken in VN-verband lijken daarom benodigd.

Beoordeling en verwachting

De huidige, in sommige gebieden chaotische, veiligheidssituatie in Irak vraagt om een snelle effectieve inzet van nationaal aangestuurde veiligheidsorganisaties. Nu wordt er nog veelal

een beroep gedaan op CT/SFIR eenheden om politionele taken op zich te nemen. Naarmate er gedurende de komende tijd meer agenten en ander veiligheidspersoneel opgeleid en ingezet wordt, zullen er steeds meer taken van de CT overgenomen worden door deze Iraakse veiligheidsorganisaties.

Naast de mogelijkheid dat de CT en ook SFIR hierdoor minder als 'bezettingsmacht' gezien worden door de lokale bevolking, geeft de toenemende inzet van meer Iraaks veiligheidspersoneel de CT mogelijk ook meer ruimte om zich te richten op andere taken, zoals het tegengaan van de dreiging van anti-CT/SFIR groeperingen.

Naarmate de Iraakse veiligheidsorganisaties zich verder ontwikkelen en uitbreiden, is het waarschijnlijk dat ook het aantal aanslagen tegen deze organisaties zullen toenemen. Vooral in centraal Irak zal bij sommige lokale groeperingen en autoriteiten de aversie tegen de Iraakse politie groter zijn dan in andere delen van het land. Het gevolg is dat de politie hulverig zal zijn om iets te ondernemen tegen organisaties die intimidatietactieken en geweld hanteren. Overigens zullen dit niet alleen personen of organisaties zijn, die slechts door anti-CT intenties gedreven worden. Ook criminele- en tribale belangen kunnen ten grondslag liggen aan intimidatie van reguliere Iraakse veiligheidsorganisaties zoals de politieorganisatie.

Een ontwikkeling van recentere datum is de in toenemende mate gerapporteerde - al dan niet gedwongen - samenwerking van lokale veiligheidsorganisaties, zoals de politie met politieke partijen in zuid Irak. De toegenomen invloed van politieke partijen, zoals het INC, Hizb Al Da'wa Islamiya, SCIRI en kleinere groeperingen zoals de 15e Shabaan en Islamic Vanguard, op de lokale politie wordt in het gehele gebied van verantwoordelijkheid van de MNDSE waargenomen. De samenwerking uit zich onder meer in het in opdracht van politieke partijen uitvoeren van arrestaties van voormalig Ba'ath leden, het verstrekken van wapens van de lokale politie aan militieleden van deze partijen en het gezamenlijk patrouilleren van politie met militieleden.

De samenwerking tussen de lokale veiligheidsorganisaties en lokale milities / politieke partijen in Irak zal voor een deel opgedrongen zijn d.m.v. intimidatiepraktijken of omkoping. Er kan ook sprake zijn van een min of meer vrijwillige samenwerking, waarbij de lokale politie uit affiniteit met de doelstellingen van bepaalde partijen met hen samenwerkt. Alhoewel deze steeds vaker gesignaleerde samenwerking tussen lokale politie en lokale milities/politieke partijen niet een directe dreiging voor CT/SFIR eenheden lijkt in te houden en zelfs mogelijk kan resulteren in een afnemende dreiging voor CT/SFIR vanuit de hoek van aanhangers van het voormalige regime, kan het op de langere termijn een negatief effect hebben op de veiligheidssituatie. De inmiddels gecorrumpeerde delen van de politie kunnen mogelijk op termijn - voor zover ze hiervoor al niet gebruikt worden - ingezet worden als (gewapend) middel in de politieke strijd. Indien diverse partijen invloed op de politie kunnen blijven uitoefenen dan zal dit tevens belemmerend werken op de realisatie van een centraal (nationaal) aangestuurd veiligheidsbeleid.

De schorsing en het ontslag van veiligheidsfunctionarissen, die in het verleden banden onderhielden met de Ba'ath-partij, zal het nog wankel vertrouwen in deze organisaties door de lokale bevolking positief beïnvloeden. Belangrijk hierbij is de toekomstige (werk)situatie van de ontslagen functionarissen. Indien zij, door werkeloosheid, niet in staat zullen zijn om in eigen onderhoud te voorzien, zal het gevaar voor een carrière in 'illegale activiteiten' toenemen. Daarnaast zullen betrokkenen gevoeliger worden voor rekrutering door radicale elementen. Een groter vertrouwen van de lokale bevolking in de politie bevordert medewerking van de bevolking met de politie, zoals het doorgeven van criminele activiteiten. Dit is één van de voorwaarden, naast voldoende scholing, voldoende materieel, voldoende mankracht en betaling, om criminaliteit effectief te kunnen bestrijden.

Zoals beschreven, worden er in toenemende mate nieuwe politieagenten en andere beveiligingsbeambten in geheel Irak ingezet. Hoewel de nieuwe organisaties die deel uitmaken van de *Security Sector Reform* steeds meer structuur beginnen aan te nemen, zijn er nog voldoende obstakels die het zelfstandig functioneren van deze nationale veiligheidsorganisaties belemmeren. Een volledig operationele, effectieve inzet van deze organisaties valt derhalve nog niet op korte termijn te verwachten.